

Förkortad fritidsledarutbildning på distans

Inledning

Huvudmän för Valla folkhögskola är Sveriges 4H och Studieförbundet.

Innehållet i fritidsledarutbildningen på Valla folkhögskola vilar på folkhögskoleförordningen, folkbildningspropositionen 2006, samarbetsorganisationen Fritidsledarskolornas gemensamma utbildningsplan för fritidsledarutbildningen, fastställd 2010, samt Valla folkhögskolas idéprogram.

I utbildningen är kontakter med yrkeslivet, goda ämnes- och yrkeskunskaper samt möjligheter att följa forskningen inom utbildningsområdet viktiga delar

Ledarutbildning är en bärande del i skolans verksamhet. Skolans helhetssyn på människa, samhälle och kunskap ger möjlighet att påverka fritidssektorn samt bidra till ny kunskap inom fritidsområdet. Samverkan med organisationer, kommuner, huvudmännen samt Östgötaidrotten ger Valla folkhögskola en speciell möjlighet att främja demokratisk bildning och ökad jämlikhet. Studerande på Valla folkhögskola får bildning som stimulerar till handling och samhällsnytta. Detta blir även en konkretisering av vad folkbildning innebär.

Fritidsledarutbildning på folkhögskola

Fritidsledarutbildning är en eftergymnasial yrkesutbildning förlagd på folkhögskola. Utbildningen förutsätter grundläggande behörighet för högskolestudier. Den vilar på vetenskaplig grund och förankras i deltagarnas egen livsvärld. Kursområdena bearbetas enligt folkhögskolans tradition genom upplevelse och forskning, gestaltning och analys, praktik och teori.

Folkhögskolan är en del av den fria och frivilliga folkbildningen. Folkhögskolans övergripande bildningsmål gäller också för den tvååriga yrkesutbildningen till fritidsledare: ”Statens stöd till folkbildningen ska ha till syfte att

1. stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin
2. bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
3. bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och
4. bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet”.

Fritidsledarskolorna

Fritidsledarskolorna är samarbetsorganisationen för folkhögskolor med fritidsledarutbildning och utgör tillsammans svensk fritidsledarutbildning. Fritidsledarskolorna samverkar bland annat kring information, forskning, kvalitetssäkring, lärarfortbildning och seminarieverksamhet, litteraturproduktion samt styrdokumentet för lokal utbildningsplanering ”gemensam utbildningsplan för fritidsledarutbildning i Sverige”

Behörighetskrav

Fritidsledarskolorna prövar sökande efter följande behörighetskrav:

- Grundläggande behörighet för högskolestudier
- Lämplighet för utbildningen och yrket som är styrkt genom väl vitsordad och relevant erfarenhet

Gemensamma pedagogiska utgångspunkter för fritidsledarutbildningen

Fritidsledaren verkar i sitt yrkesutövande inom många olika områden i samhället där det är viktigt att kunna möta en rad olika behov hos målgruppen, som i huvudsak är barn och ungdom. Det centrala i arbetet är att möjliggöra för en positiv fritid och att skapa trygga och fungerande relationer mellan individer. Fritidsledarrollen präglas av ett främjande förhållningssätt där det är viktigt att fokusera på människors inneboende resurser och på det som upplevs positivt. I samarbetet med andra yrkesgrupper blir fritidsledarens speciella uppgift att utgå från människors möjligheter för att stärka de faktorer som främjar sammanhang, delaktighet och mening. Fritidsledarens uppdrag kan därmed ses som folkbildande.

Uppdraget är att i fritidsarbetet stärka människor både som individer och samhällsmedborgare och att lyfta fram fritidens värde och möjligheter för människors välbefinnande. Fritidsledaren är därigenom en resurs i folkhälsoarbetet. Vidare fungerar fritidsledaren som en länk till samhället där demokratiska processer är centrala.

Vid sidan om fritidsarbetet får fritidsledaren en alltmer kultur- och socialpedagogisk yrkesroll där den speciella kompetensen ligger i att arbeta med informella och icke institutionaliserade lärprocesser i mötet med människors totala livssituation.

I utbildningssammanhanget blir det allt viktigare att öva förmågan att analysera kultur och samhällsförändringar och dess inverkan på uppväxtvillkor och livskvalitet. Det blir också viktigt att skapa kunskap som fördjupar medvetenheten om ledarskapets kommunikativa, koordinerande och samverkande sidor.

Fritidsledarskolornas medlemsskolor utgör tillsammans svensk fritidsledarutbildning. Utifrån folkhögskolans bildningssyn syftar den till att bedriva eftergymnasial yrkesutbildning, för praktiskt pedagogiskt arbete inom fritidskulturens områden i ideell, offentlig och privat sektor.

Utbildningens syfte är att utveckla de kunskaper, färdigheter, förhållningssätt och kompetenser som fordras för att initiera, leda, analysera och utveckla verksamheter och processer inom yrkesområdet samt att skapa möjligheter till och intresse för fortsatta studier och forskning.

Fritidsledarutbildningen ska utgå från ett helhetsperspektiv på individer, grupper och samhälle och motivera deltagarna att själva söka kunskaper och kritiskt granska dessa, samt dra personliga konsekvenser av detta.

Valla folkhögskolas förkortade fritidsledarutbildning på distans

Pedagogisk grundsyn

Fritidsledarutbildningen på Valla folkhögskola grundas på folkbildningspedagogik med tvärvetenskaplighet, tillämpning och verklighetsnära studier. Kvalitativ kunskap, som ger sammanhang, bredd och djup betonas. Genus- och etnicitetsperspektiven beaktas inom samtliga kursområden. Det interkulturella perspektivet är viktigt, det är i mötet, dialogen med andra kulturer som genuin förståelse erhålls. Att lära för livet innebär att den studerande själv tar ansvar för sina studier. Den handledande pedagogiken och det främjande förhållningssättet är centralt i den dialog som förs mellan lärare och studerande utifrån teori och praktik. Genom dialog får den studerande reflektera över sin pedagogiska syn, sitt ledarskap och använda ett normkritiskt förhållningssätt.

Kunskapssyn

Fritidsledarutbildningen på Valla folkhögskola står för en bred kunskapssyn. Deltagarnas egna erfarenheter är en viktig källa till kunskap. Kunskap kan också vinnas genom undersökande pedagogiska arbetssätt i form av problembaserat lärande, fältstudier och praktisk utövning. Erfarenheter och information bearbetas, bedöms och blir föremål för kritisk reflektion som syftar till ställningstagande så att kunskap och handlingsberedskap utvecklas. Detta innebär att olika kunskaper och erfarenheter sammanförs till en helhet, som ger sammanhang och överblick.

Arbetsformer

Folkbildning genomsyrar undervisningen, som bedrivs med anknytning till yrkesområdet och bygger på vetenskaplig grund. Så främjas sambandet mellan utbildning, yrkesliv och forskning.

Delaktighet

Lärare och studerande har ett gemensamt ansvar för lärandet. För att utvärdera och återkoppla sker skriftlig och muntlig rapportering i form av projekt där de studerande själva har stort ansvar. Genom handledning får den studerande pröva olika metoder som praktiseras i yrkeslivet, det kan röra sig om olika samtalsmetoder, utvärderingstekniker och samarbetsövningar. I utbildningens arbetsformer ingår den demokratiska strukturen som ger alla inom utbildningen medinflytande. Inflytande betyder också ansvar och det är viktigt att deltagarna ser möjligheter till aktivt deltagande i dessa organ som en viktig del i utbildningen.

Examination

Examinationsformerna skiftar mellan olika kursmoment. Examination kan ske i form av redovisning i grupp eller enskilt, som inlämningsuppgift eller som praktisk tillämpning. Detta för att belysa olika förmågor. Examinationsformer bestäms av lärare tillsammans med de studerande. Ytterst ansvarig för examinationen och godkännande är lärarrådet.

Utbildningsbevis

Utbildningsbevis utfärdas för studier som motsvarar ett års högskolestudier. För att erhålla utbildningsbeviset fordras närvaro och aktivt deltagande i utbildningen samt att alla kurser/delkurser är godkända. Studerande, som vid studietidens slut ej godkänts i alla delar, äger rätt att erhålla utdrag över fullgjorda delar av utbildningen. Den studerande har rätt att komplettera eventuella restuppgifter inom två år efter avslutad utbildning.

Utbildningsplanens omfattning och struktur

Valla folkhögskolas förkortade fritidsledarutbildning på distans omfattar studier motsvarande minst 40 veckor på heltid. Utbildningsplanen är indelad i åtta kursområden. Genomgående belyses respektive kursområde utifrån ett genus- och etnicitetsperspektiv. Kursområdena försöker förklara och förstå sambanden mellan teori och praktik på ett sätt där tillämpbar kunskap är vägledande för undervisningen. Upplevelser och kvalitativ problembearbetning står i fokus för inlärningsprocessen.

Varje kursområde är formulerat utifrån syfte och läranderesultat. Läranderesultaten ska uttrycka vad den studerande förväntas veta, förstå och kunna göra när kursområdet är avslutat. Angivande av läranderesultat ingår som ett led i att beskriva utbildningen enligt en nationell referensram för

kvalifikationer, NQF, vilken i sin tur bygger på EQF, den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande.

Öppen verksamhet
Sociologi; etnicitet, kön, klass
Ledarskap och grupp
Psykologi, identitetsutveckling
Socialpsykologi
Pedagogik
Socialpedagogik
Öppet kursområde

Öppen verksamhet

Kursen ger de studerande en fördjupad kunskap om öppen verksamheten. Den öppna verksamhetens historia, verksamhet och metodik är delområden som de studerande kommer att möta.

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- planera utifrån teori, genomföra verksamhet, analysera och utvärdera process och innehåll
- förändra och utveckla metoder
- analysera fritidsledarens roll och möjligheter på arbetsmarknaden
- förstå genus utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv
- genomföra verksamhet och studera skeenden i grupper och i samhället utifrån ett genusperspektiv
- analysera fritidsarbetets uppdrag och ha en utvecklad förmåga till kritisk reflektion av fritidsarbetets betydelse

Sociologi; etnicitet, kön, klass

Vi lever i ett samhälle som genomgår ständiga, snabba och omfattande förändringar. Dessa förändringar berör och påverkar oss på olika sätt. Grundläggande kunskaper om och orienteringsförmåga i det moderna samhället är därför ett nödvändigt inslag i en yrkesutbildning som leder till arbete med människor. Sociologin behandlar samspelet mellan grupper och samhälle. Vid studier av ungdomars situation och uppväxtvillkor i det moderna samhället betonas fritidens roll, fritidsarbetet och dess institutioner samt etnicitets- och genusperspektiv i arbetet med ungdomar.

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- förändra och utveckla metoder
- förstå det globala samhällets betydelse för den vardag som ungdomsgenerationen lever i och kunna analysera det mångkulturella samhällets möjligheter
- förstå genus utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv
- genomföra verksamhet och studera skeenden i grupper och i samhället utifrån ett genusperspektiv
- tolka och förstå vad som gör att kulturella krockar mellan grupper, individer och organisationer sker i samhället. Metodiskt kunna använda de möjligheter som ett mångkulturellt samhälle ger

Ledarskap och grupp

Vi tillbringar mycket tid i olika grupper. Kunskap om gruppens struktur och processer gör att vi kan skapa förutsättningar för effektiva arbetsgrupper. Kursdeltagaren ska efter genomgången kursområde ha kunskaper och färdigheter att bedriva ett demokratiskt ledarskap baserat på en humanistisk människosyn och vara medveten om hur det egna förhållningssättet påverkar gruppen. Kursdeltagaren har förståelse för gruppprocesser och grupputveckling i ett socialpsykologiskt och etiskt perspektiv.

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- förklara relationer mellan individ, grupp och samhälle
- praktiskt och teoretiskt kunna ta, ge och analysera återkoppling
- förstå och tillämpa ett salutogent perspektiv
kunna värdera och analysera sitt ledarskap och självständigt hantera konsekvenserna av det egna ledarskapet

- kunna analysera och hantera grupper och ledarskap utifrån relevanta teorier och modeller

Psykologi, identitetsutveckling

Kunskaper i psykologi är nödvändiga i arbetet med människor, men behövs också för alla människor som vill förstå sig själva och sin omgivning

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- redogöra för olika psykologiska perspektiv och vad dessa betyder för synen på människans utveckling och livsvillkor
- redovisa en fördjupad kunskap om tonårstiden utifrån socialisation, identitet och integration och fritidskulturens betydelse i dessa sammanhang
- visa på kunskaper om olika funktionsnedsättningar och hur dessa i möten med miljön blir till funktionshinder samt hur fritiden kan användas för att minimera hinder för människors utveckling

Socialpsykologi

Samspelet mellan individ, grupp och samhälle står i fokus inom socialpsykologin. Vårt sätt att kommunicera påverkar hur vi uppfattar och tolkar varandra. Bra kommunikation skapar förutsättningar för ett klimat där individer och grupper utvecklas.

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- analysera relationer mellan individ, grupp och samhälle
- analysera verbal och symbolisk kommunikation såväl som kroppsspråk
- praktiskt och teoretiskt kunna genomföra samtal utifrån relevanta teorier och modeller

Pedagogik

Pedagogik är ett förhållningssätt till mänsklig utveckling. Genom kursen kommer den studerande i kontakt med olika pedagogiska synsätt på lärande, utveckling och förhållningssätt.

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- planera utifrån teori, genomföra verksamhet, analysera och utvärdera process och innehåll

Socialpedagogik

Arbete med människor i sociala sammanhang förutsätter förståelse av de processer som ligger bakom människors val av livsstil. Människans behov av tolkningsmönster för att förstå och reflektera över livet är oomtvistat. Detta är inte minst viktigt i ett pluralistiskt samhälle som vårt, där olika ideologier, livsuppfattningar och möjlighetsstrukturer möts och påverkar varandra.

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- planera utifrån teori, genomföra verksamhet, analysera och utvärdera process och innehåll

Fördjupning

Ett kursområde med valbar inriktning ingår i utbildningen. De tre huvudinriktningar som finns att välja mellan är: Fördjupning inom öppen verksamhet, fördjupning inom skolverksamhet och socialpedagogisk fördjupning.